

ПОШИРЕНІСТЬ ПАТОЛОГІЙ ПЕРЕДМІХУРОВОЇ ЗАЛОЗИ У ПСІВ

Є. В. Шинкаренко

Білоцерківський національний аграрний університет

Встановлено, що патології передміхурової залози виникають у 17,4 % псів від загальної кількості досліджуваних самців. Найбільш поширеними патологіями були гіперплазія передміхурової залози, яку реєстрували у 45,5 %, кісти простати — 21,1 %, хронічний і гострий простатит 16,5 % та 8,1 % відповідно. Крім того, у 5,5 % випадках визначали аденокарциному, у 1,5 % — абсцес простати та парапростатичні кісти. Зазначені патології розвивалися переважно у самців старших 6 років. Інтактні пси більш схильні до розвитку патологій простати. Найчастіше хвороби передміхурової залози діагностували у таких порід: німецька вівчарка, доберман, боксер, ротвейлер.

Відомо, що видовою специфічністю статевого апарату собак є наявність і функція лише двох різновидів придаткових залоз: уретральних та простати. Структурно простата — непарна трубчасто-альвеолярна залоза, яка розміщується в тазовій порожнині біля шийки сечового міхура і складається з двох симетричних бокових долей, які з дорсальної і вентральної поверхні мають поздовжню неглибоку борозну [1]. Передміхурова залоза виділяє слабо-лужний серозний секрет, який у псів є основою плазми сперми. Секрет простати містить білки, вуглеводи, електроліти, поліаміни, гормони, жири, фактори росту. Крім розрідження сперми, секрет передміхурової залози впливає на такі характеристики сперматозоїдів, як рухливість, резистентність, засвоєння кисню та фруктози [2].

Найбільш поширеними хворобами передміхурової залози є доброякісна гіперплазія передміхурової залози, простатит, абсцес, злаякісні новоутворення, паренхіматозні та парапростатичні кісти [3, 4].

За літературними даними доброякісна гіперплазія передміхурової залози розвивається у другій половині життя собак. При гістологічному дослідженні тканин простати у 50 % псів 5-річного віку виявили гістологічні зміни, характерні для гіперплазії передміхурової залози [5]. Головною причиною розвитку зазначеної патології вважають зміну гормонального статусу організму, зокрема порушення естроген-тестостеронового співвідношення [6].

Запалення передміхурової залози — простатит, як правило, виникає внаслідок бактеріальної інфекції та може перебігати у гострій і хронічній формі. Найчастіше інфекційне ураження передміхурової залози викликають мікроорганізми, які є у сечовидільних шляхах, а саме *Escherichia coli*, *Staphylococcus aureus*, *Enterobacter spp.*, *Streptococcus spp.*, *Klebsiella spp.*, *Proteus mirabilis* [7]. За прогресування бактеріальної інфекції і зниження резистентності організму може розвиватися абсцес передміхурової залози [8]. Кісти утворюються внаслідок обструкції вивідних протоків простати і можуть бути первинними або вторинними відносно інших патологій передміхурової залози (гіперплазія, простатит, неоплазії) [3]. Із злаякісних новоутворень простати найчастіше зустрічаються аденокарцинома, фібросаркома, лейміосаркома та плоскоклітинний рак [9].

Метою нашої роботи було встановити поширеність патологій передміхурової залози у псів залежно від віку, породи та репродуктивного статусу.

Науковий керівник — канд. вет. наук Власенко С. А.

Матеріали і методи. Матеріалом для досліджень були пси різних порід, віком 1–15 років. Робота виконана на базі ПП «Фауна–сервіс», м. Київ; клінік кафедр хірургії та акушерства і штучного осіменіння сільськогосподарських тварин БНАУ; приватної клініки ПП Романенко, м. Біла Церква.

Тварин, що надходили у клініку, досліджували за такою схемою: збір анамнезу та клінічне обстеження, у тому числі трансректальна пальпація передміхурової залози. Якщо виникала підозра на патологію передміхурової залози, проводили ультразвукове дослідження простати та лабораторне дослідження крові, сечі, секрету простати, а за необхідності — гістологічне дослідження тканин залози. В анамнезі враховували вік, породу, репродуктивний статус, хвороби сечостатевої системи. Під час трансректального дослідження звертали увагу на топографію, розмір, симетричність, консистенцію та больову реакцію при пальпації простати. Для ультразвукового дослідження використовували прилади ультразвукової дії «HONDA HS-2000» та «Scanner 100S» з секторним датчиком за частоти коливань 5 МГц.

Результати та обговорення. За період 2008–2009 років було обстежено 734 пси різного віку і порід, з них у 128 тварин виявлено патології передміхурової залози, що складає 17,4 % від загальної кількості досліджуваних самців. Доброякісну гіперплазію передміхурової залози реєстрували у 58 тварин, що складає 45,4 % від всіх патологій простати (табл. 1).

Таблиця 1

Патології передміхурової залози у псів

Патології	Кількість тварин	
	n	%
Доброякісна гіперплазія передміхурової залози	58	45,4
Гострий простатит	11	8,6
Хронічний простатит	21	16,4
Абсцес	2	1,5
Кісти	27	21,1
Парапростатичні кісти	2	1,5
Аденокарцинома	7	5,5
Всього	128	100

В усіх випадках доброякісна гіперплазія передміхурової залози характеризувалася простатомегалією. Під час трансректальної пальпації залоза була збільшена в розмірах, симетрична, не болюча. Інколи спостерігали виділення кров'янистого ексудату з уретри, не пов'язане з сечовиділенням, порушення акту дефекації і сечовиділення. Хронічний простатит спостерігали у 21 тварини, а гострий — у 11 тварин, що складає 16,4 і 8,6 %, відповідно. Клінічно гострий простатит відзначався картиною гострої системної хвороби з лихоманкою, болем у каудальній частині черевної порожнини, гематурією. Під час трансректальної пальпації відмічалася сильна болючість в ділянці передміхурової залози, її асиметричність, при дослідженні сечі — бактеріюрія, крові — гострий лейкоцитоз. За хронічного простатиту подібні симптоми були відсутні. Під час трансректального дослідження простата, як правило, була незначно збільшена в розмірах, щільної консистенції або в межах норми, рухома і незначно болюча при пальпації. За ультразвукового дослідження контури залози були нечіткими, а ехоструктура — неоднорідною. У тканинах простати локувалася значна кількість ехопозитивних тяжів і ділянок. Абсцес передміхурової залози діагностували у двох тварин, що складає 1,5 %. Симптоми за цього захворювання були подібні до гострого простатиту, зокрема під час пальпації передміхурова залоза була асиметричною, збільшеною, болючою, з флюктуючою консистенцією. Діагноз підтверджувався ультразвуковим дослідженням.

Паренхіматозні кісти частіше виникали як ускладнення доброякісної гіперплазії простати і виявлялися під час ультразвукового дослідження передміхурової залози. Симптоми спостерігалися лише за кіст великих розмірів або за їх інфікування. Під час трансректальної пальпації простата була асиметричною, збільшеною, неболючою, відчувалася флуктуація. Так, кількість тварин з кістозними утвореннями у тканині простати складала 27 (21,1 %), парапростатичні кісти діагностували у двох тварин (1,5 %). Злоякісні новоутворення (аденокарцинома) діагностували у семи тварин (5,5 %), а у чотирьох з них при детальному обстеженні виявили метастази в інших органах і тканинах. Симптоми за новоутворень були різноманітні: втрата маси, гематурія, слабкість тазових кінцівок, порушення акту дефекації і сечовиділення.

Дані щодо поширеності патологій передміхурової залози у псів залежно від віку наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Поширеність патологій передміхурової залози у псів залежно від віку

Групи тварин, вік, роки	Кількість тварин у досліді		Кількість тварин з патологією передміхурової залози		Доброякісна гіперплазія передміхурової залози	Гострий простатит	Хронічний простатит	Абсцес	Кісти	Парапростатичні кісти	Аденокарцинома
	n	%	n	%							
1–2	53	7,2	1	1,9	–	1	–	–	–	–	–
2–4	45	6,2	1	2,2	–	–	1	–	–	–	–
4–6	112	15,3	8	7,1	3	1	2	–	2	–	–
6–8	164	22,3	26	15,9	16	3	4	–	3	–	–
8–10	186	25,3	32	17,2	11	4	4	1	8	1	3
10–12	79	10,9	26	32,9	11	2	3	–	7	1	2
>12	95	12,8	34	35,8	17	–	7	1	7	–	2
всього	734	100	128	17,4	58	11	21	2	27	2	7

Як видно з даних таблиці 2, кількість псів з патологією простати збільшувалася у самців з 6-ти років (16,5 %) і найбільше зустрічалася у тварин старших 10-річного віку (37,8 %). Випадки розвитку аденокарциноми спостерігалися у тварин старших 8-річного віку, доброякісної гіперплазії — у тварин з 6-ти років, хронічний і гострий простатит виявляли у псів майже у всіх вікових категоріях.

Наступним етапом нашої роботи було визначити закономірності розвитку патологій простати залежно від репродуктивного статусу самців. Для цього було сформовано три групи тварин. До складу першої входили самці, які протягом життя не мали статевих актів, до другої включили псів, які мали 1–2 статевих акти, а третя група була сформована з тварин, які регулярно використовувалися у розведенні. Отримані дані наведені у таблиці 3.

Патологію передміхурової залози діагностували у 76 інтактних псів, що становить 21,1 % від досліджених тварин, та 59,3 % від загальної кількості тварин з патологіями простати. У псів, які використовувалися у розведенні, поширеність патологій передміхурової залози становила 15,3 %, а у собак, які мали 1–2 статевих акти за життя — 12,9 %, відповідно. Провівши аналіз поширеності захворювань в залежності від статевого навантаження, можна стверджувати, що патології передміхурової залози частіше зустрічаються в інтактних псів.

Під час проведення нашого дослідження було обстежено 28 бродячих псів, віком 1–6 років. Патологій простати у цих тварин не виявили, що можна пояснити активним статевим режимом та, можливо, незначною тривалістю життя в умовах волі.

Поширеність патологій передміхурової залози залежно від репродуктивного статусу псів

Племінний статус	Кількість тварин з патологією простати		Загальна кількість досліджуваних тварин	
	n	%	n	%
Не використовуються у розведенні	76	59,3	359	21,1
Використовувалися у розведенні не більше 2 разів	28	21,8	216	12,9
Використовуються у розведенні	24	18,8	156	15,3
Всього	128	100	734	17,4

Також нами був зроблений аналіз щодо існування породної схильності до розвитку патологій простати. Отримані результати наведені на у таблиці 4.

Поширеність патологій передміхурової залози залежно від породи

Породи	Кількість тварин з патологією простати		Загальна кількість тварин	
	n	%	n	%
німецька вівчарка	21	16,4	86	24,4
доберман	17	13,3	61	27,8
боксер	12	9,3	37	36,3
ротвейлер	11	8,6	44	25,0
інші породи	67	52,4	507	13,2
всього	128	100	734	17,4

За результатами наших досліджень впливає, що найчастіше хвороби передміхурової залози діагностували у таких порід: німецька вівчарка, доберман, боксер, ротвейлер. На нашу думку, це пов'язано з більшою поширеністю цих порід у містах, де проводилося дослідження. При обстеженні 86 псів породи німецька вівчарка у 21 тварини діагностували патологію простати, що складає 24,4 %. У породи доберман поширеність патологій простати становила 27,8 %, боксер — 25,0 %, ротвейлер — 25,0 %.

ВИСНОВКИ

1. Поширеність патологій передміхурової залози у псів складає 17,4 %.
2. Найчастіше виникають такі патології: доброякісна гіперплазія передміхурової залози — 45,5 %, кісти простати — 21,1 %; хронічний і гострий простатит — 16,5 % і 8,1 %, відповідно, аденокарцинома простати — 5,5 %, абсцес простати — 1,5 %, парапростатичні кісти — 1,5 %.
3. Патології передміхурової залози частіше виникають у псів старших 6-річного віку.
4. Поширеність патологій простати в інтактних псів становить 21,1 %, а у тварин, які регулярно використовуються у розведенні — 15,3 %.
5. Хвороби передміхурової залози діагностували у псів різних порід. Найбільша поширеність патологій простати у таких порід, як німецька вівчарка — 24,4 %, доберман — 27,8 %, боксер — 25,0 %, ротвейлер — 25,0 %.

Перспективи подальших досліджень. Доцільним було б вивчити відсоток летальності тварин при патологіях передміхурової залози: кісти простати, хронічний і гострий простатит, аденокарцинома, абсцес простати та парапростатичні кісти.

SPREAD OF PATHOLOGIES OF PROSTATE IN MALE DOGS

E. Shinkarenko

S U M M A R Y

It is set that pathologies of prostate arise up in 17,4 % male dogs of the common amount of the explored males. The most widespread pathologies — prostatic hyperplasia which was registered in 45,5 %, cysts of prostate — 21,1 %, prostatic inflammation — 16,5 %. In addition, in 5,5 % cases prostatic neoplasia was determined, in 1,5 % it is an abscesses of prostate and paraprostatic cyst. The noted pathologies developed more frequently in males more than 6 years age. Intact male dogs are more inclined to development of pathologies of prostate. More frequently than all illnesses of prostate gland were diagnosed in such breeds: German sheep dog, Doberman, boxer, Rottweiler.

РАСПРОСТРАНЕННОСТЬ ПАТОЛОГИЙ ПРЕДСТАТЕЛЬНОЙ ЖЕЛЕЗЫ У КОБЕЛЕЙ

Е. В. Шинкаренко

А Н Н О Т А Ц И Я

Установлено, что патологии предстательной железы возникают в 17,4 % кобелей от общего количества исследуемых самцов. Наиболее распространенными патологиями были гиперплазия предстательной железы, которую регистрировали в 45,5 %, кисты простаты — 21,1 %, хронический и острый простатит 16,5 % и 8,1 % соответственно. Кроме того, в 5,5 % случаях определяли аденокарциному, в 1,5 % — абсцесс простаты и парапростатические кисты. Отмеченные патологии развивались чаще у самцов старше 6 лет. Интактные кобели более склонны к развитию патологий простаты. Чаще всего болезни предстательной железы диагностировали у таких пород: немецкая овчарка, доберман, боксер, ротвейлер.

Л І Т Е Р А Т У Р А

1. *Слесаренко Н. А.* Анатомия собаки. Соматические системы (спланхнология) : учебн. / Н. А. Слесаренко, Н. В. Бабичев, Е. С. Дурткаринов, Ф. Р. Капустин; под. ред. проф. Н. А. Слесаренко. — СПб. : Издательство «Лань», 2004. — 88 с.
2. *Щеплев П. А.* Постатит / П. А. Щеплев, Л. С. Страчунский, Рафальский и др. ; под. ред. П.А. Щеплева. — М. : МЕДпресс-информ, 2007. — 224 с.
3. *Байнбридж Д.* Нефрология и урология собак и кошек / Д. Байнбридж, Д.Элиот; пер. с англ. Е. Махиянова. — М. : Аквариум, 2003. — 272 с.
4. *Paclikova K.* Diagnostic possibilities in the management of canine prostatic disorders gland / K. Paclikova, P. Kohout, M. Vlasin // Vet. Medicina. — 2006. — Vol. 51. — P. 1–13.
5. *Johnston S. D.* Prostatic disorders in the dog / S. D. Johnston, K. Kamolpatama, M. V. Root-Kustriz at al. // Anim. Reprod. Sci. — 2000. — Vol. 60. — P. 405–415.
6. *Ниманд Х. Г.* Болезни собак. Практическое руководство для ветеринарных врачей (организация ветеринарной клиники, обследование, диагностика заболеваний, лечение) / Х. Г. Ниманд, П. Ф. Сутер ; пер. с нем. И. Кравец. — М. : Аквариум, 2004. — 816 с.
7. *Вингфилд В. Е.* Секреты неотложной ветеринарной помощи / В. И. Вингфилд ; пер. с англ. Е. А. Гинзбург. — М. ; СПб. : Издательство БИНОМ — Невский Диалект, 2000. — 608 с.
8. *Krawiec D. R.* Canine prostate disease / D. R. Krawiec // Jornal of the American Veterinary Medical Association. — 1994. — Vol. 204. — P. 1561–1564.
9. *Leav I.* Role of canine basal cells in postnatal prostatic development, induction of hyperplasia, and sex hormone-stimulated growth, and the ductal origin carcinoma / I. Leav, K. H. Schelling, J. Y. Adams at al. // The Prostate. — 2001. — Vol. 47. — P. 149–163.

Рецензент: кандидат биологических наук, ведущий научный сотрудник лаборатории физиологии та патологии відтворення тварин НААНУ Андрушко О. Б.